

Ämmartsu mägi



(Ka Tornimägi, Ämmatse / Ämmarduse / Hämarte-
se / Ärmatse / Ämmartsoni / Härmatise mägi – nime-
variante on palju.)

Ämmartsu mäe kõrgus on 50,5 m merepinnast. Eesti
Vabariigi algaastatel ehitati siia kõrge 6-7 korruseline
vaatetorn. Ülesronimiseks olid redelid, mitte trepid,
julgestuseks olid käsipuud.

Siin oli kombeks Võidupüha tähistada: hommikul
marssisid Nabala mõisast kohaliku puhkpilliorkestri
saatel siia tõrvikute ja Eesti lippudega kaitseliitlased
ja naiskodukaitsjad, kodutütred ja noorkotkad, rahva-
riides rahvatantsijad jt. Kõnepidajate jaoks oli tornist
mõni meeter eemale valatud betoonist postament, et
kõned ikka paremini rahvani kostaksid. See oli mee-
olukas pidu – puhkpillid mürtsusid, lauldi, tantsiti,
mängiti ringmänge.

Vaatetorni juures käisid lapsed õhtuti palli mängimas.
Kisa kostnud vahel Nabala koolimajani ja siis olevat
õpetaja lapsi korrale kutsumas käinud. Kolhoosi ajal
torn lagunes.

Samas asub 1933. aastal paigaldatud geodeetiline
punkt, mis I Eesti Vabariigi ajal oli kaardistamis-
töödel kasutusel I klassi punktina; praegu kuulub ta
tihendusvõrgustikku.

Ämmartsu mäest lõuna pool metsaserval laiuvad
ca 0,5 km ulatuses muistsed põllud, mis on kantud
kultuurimälestiste registrisse.



Vaade mäel asunud tornist Võidupüha rongkäigule I Eesti Vabariigi ajal